

REPUBLIKA HRVATSKA
ETIČKO POVJERENSTVO

KLASA: 013-01/24-02/02

URBROJ: 5990-24-01

Zagreb, 3. travnja 2024.

PRIOPĆENJE

ETIČKOG POVJERENSTVA
U IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

Dana 3. travnja 2024. u 13.00 sati u sjedištu Etičkog povjerenstva održana je druga sjednica **Etičkog povjerenstva u izborima zastupnika u Hrvatski sabor.**

U skladu s dnevnim redom 2. sjednice, koji je jednoglasno usvojen, na početku sjednice također je jednoglasno prihvaćen zapisnik 1. sjednice Etičkog povjerenstva.

Nakon što je na 1. konstituirajućoj sjednici Etičkog povjerenstva 28. ožujka 2024. utvrđen tekst Izbornog etičkog kodeksa, sukladno članku 106. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ 116/99., 109/00., 53/03., 69/03., 167/03., 44/06., 19/07., 20/09., 145/10., 24/11., 93/11., 120/11., 19/15., 66/15, 104/15. i 98/19.) prije donošenja Izbornog etičkog kodeksa Etičko povjerenstvo zatražilo je mišljenje parlamentarnih političkih stranaka, slijedom čega su do predviđenog roka 2. travnja 2024. do 12.00 sati Etičkom povjerenstvu pristigla slijedeća mišljenja:

- Možemo! – politička platforma predložila je da se u etički kodeks uvrste odredbe koje reguliraju ponašanje stranaka na društvenim mrežama i reguliranje uporabe umjetne inteligencije.

-Klub Socijaldemokratske partije Hrvatske (SDP) predložio je da se točka 4. Izbornog etičkog kodeksa dopuni sa stavkom 2. koji bi glasio: "Tijekom izborne promidžbe protivno je ovom kodeksu koristiti redovne dužnosničke aktivnosti u promidžbene svrhe, a posebno na takve aktivnosti pozivati kandidate samo svoje stranke."

-Klub Hrvatske demokratske zajednice (HDZ) suglasan je s Izbornim etičkim kodeksom.

U nastavku sjednice članovi Etičkog povjerenstva očitovali su se na mišljenja Klubova parlamentarnih političkih stranaka. Istaknuto je da u članku 106. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ 116/99., 109/00., 53/03., 69/03., 167/03., 44/06., 19/07., 20/09., 145/10., 24/11., 93/11., 120/11., 19/15., 66/15, 104/15. i 98/19.) nije propisano da Etičko povjerenstvo mora prihvatiti mišljenje parlamentarnih političkih stranaka. Mišljenje Kluba Socijaldemokratske partije nije prihvaćeno uz objašnjenje da je tijekom izborne promidžbe redovne dužnosničke aktivnosti teško razdvojiti od promidžbenih aktivnosti. Mišljenje Možemo!-političke platforme prihvaćeno je na način da ju u Izbornom etičkom kodeksu u točki II. Ponašanje sudionica i sudionika u izborima, u podtočki „(1) Tijekom izborne promidžbe i postupka izbora protivno Kodeksu je:“ dodana točka 8. netransparentno i neodgovorno korištenje umjetne inteligencije.

Etičko povjerenstvo usuglasilo se također oko teksta Priopćenja o načinu podnošenja prijava o saznanjima o neetičnom ponašanju sudionica i sudionika izbora za Hrvatski sabor, KLASA: 013-01/24-02/02, URBROJ: 5990-24-01 od 3. travnja 2024., dostupnom na službenoj internetskoj stranici Državnog izbornog povjerenstva:

[https://www.izbori.hr/site/UserDoesImages/2024/Izbori za zastupnike u Hrvatski sabor/Eti%C4%8Dko%20povjerenstvo/Priop%C4%87enje%20o%20na%C4%8Dinu%20podno%C5%A1enja%20prijava%20Eti%C4%8Dkom%20povjerenstvu%202024.pdf](https://www.izbori.hr/site/UserDoesImages/2024/Izbori%20za%20zastupnike%20u%20Hrvatski%20sabor/Eti%C4%8Dko%20povjerenstvo/Priop%C4%87enje%20o%20na%C4%8Dinu%20podno%C5%A1enja%20prijava%20Eti%C4%8Dkom%20povjerenstvu%202024.pdf)

U nastavku sjednice razmatrane su slijedeće prijave Etičkom povjerenstvu:

-prijavu KLASA: 013-01/24-03/01, URBROJ:5990-24-02 koju je Etičkom povjerenstvu podnijela elektroničkom poštom 27. ožujka i 28. ožujka 2024. gospođa Oriana Ivković Novokmet, u kojoj prijavljuje slučaj HDZ-ove dezinformacije koja se proširila sa službenih profila stranke, koju su dva fact cheking medija ocijenila neistinom, sa priloženim linkovima.

-prijavu KLASA: 013-01/24-03/02, URBROJ:5990-24-02 koju je Etičkom povjerenstvu prosljedilo Državno izborno povjerenstvo elektroničkom poštom 29. ožujka 2024., u kojoj gospodin Damir Klemenčić, urednik Metro portala, navodi da se velik broj čitatelja javio sa sumnjama da se profil na X-u (bivši Twitter) iter) koristi u svrhu blaćenja određenih političkih stranaka od strane @VladaRH, službenog profila Vlade RH, štoviše, da se difamira Predsjednika Republike Hrvatske, izabranog od strane glasača RH, slijedom čega podnositelj moli da se o navedenom zauzme stav i da se stav javno objavi.

-upit KLASA: 013-01/24-08/01, URBROJ:5990-24-02 koji je elektroničkom poštom 2. travnja 2024. Etičkom povjerenstvu dostavio gospodin Ivica Ružičić, Urednik odjela IMS-a Hrvatskoga radija, tražeći od Etičkog povjerenstva mišljenje može li se u programima Hrvatskoga radija emitirati promidžbeni spot stranaka Republika i Fokus s obzirom na to da se u promidžbenom spotu izravno spominje i predsjednik Republike Zoran Milanović, koji nije službeni sudionik kampanje, te krši li se time Upozorenje Ustavnog suda Republike Hrvatske.

Nakon razmatranja predmetnih prijava i upita, Etičko povjerenstvo u Priopćenju KLASA: 013-01/24-03/01, URBROJ:5990-24-02 od 3. travnja 2024. povodom prijave gospođe Oriane Ivković Novokmet, izvršne direktorice GONG-a i Damira Klemenčića, urednika Metro portala navodi da „podsjeća sve sudionike izbora da predizborno nadmetanje vode slobodno, otvoreno, javno i argumentirano, a u suprotstavljanju teže utemeljenoj i obrazloženoj kritici. Etičko povjerenstvo upućuje poziv medijima da ne objavljuju sadržaje koji su u suprotnosti s temeljnim vrijednostima i pravilima Izbornog etičkog kodeksa.“. Nadalje, u Priopćenju KLASA: 013-01/24-08/01, URBROJ: 5990-24-02 od 3. travnja 2024. Etičko povjerenstvo povodom upita gospodina Ivica Ružičića, Urednika odjela IMS-a Hrvatskoga radija navodi da “ Nakon razmatranja upita za mišljenje Etičko povjerenstvo izjavljuje da nije mjerodavno za oblikovanje uređivačke i poslovne politike medija.“.

PREDSJEDNIK POVJERENSTVA

Akademik Velimir Neidhardt